

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek. Velja za celo leto 30 lir, za pol leta 15 lir, za tri mesece 7 lir 50 stot., za en mesec 2 lir 80 stot. Naročila se sprejemajo vsak dan, a naročila ne tako, da potече rok naročbe ob koncu meseca. — Posamezna številka 20 stot. — Uredništvo in uprava: Trst, vja delle Zudecche 8. Telefon 19-50 in 588. — Dopisi naj se pošljejo na uredništvo. Nefrankirna pisma se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone 67 mm. Finančni oglasi po 1 liru; osmrtnice, zahtevalne, poslanice, vabilna po 80 stot.; trgovski in obrtniški oglasi po 60 stot. — Plača se naprej. — Oglase sprejema inšeratni oddelek „Dela“.

Narodnostne posebnosti in razločki narodov sivevajo bolj in bolj z razvojem meštanstva, s trgovsko svobodo, svetovnim trgov in enolilnostjo industrijskega proizvajanja in njemu odgovarjajočih življenjskih razmer
Komunistični manifest

Naš redni deželni kongres

V zadnji številki smo prinesli poročilo o delu kongresa do nedeljske ponočne seje. Ponočna seja se je začela ob 21. Tuntar govori o reformistični struji v socialističnih strankah. Razkol v stranki je nezogiben. Reformistični elementi v socialističnih strankah so napravili dve napačni. Eno za časa vojne, ko so takoj ob njenem početku glasovali za vojne kredite, drugo po vojni, ko hočejo sodelovati pri obnovitvi z meštanskih strankami. V Italiji so to Turattijevci.

Juraga pravi, da postane Passigli še ekstremist. One članke v listu „Lavoratore“, ki se tičejo očistitve naših prevzemov poseben urednik. Glasnik podpira Tuntarjevo mnenje. Danilis govorec o Passigliju, izreče rečenico, da potmota ni še krvida. Volitev izvrševalnega odbora. Preide se k izvolitvi izvrševalnega odbora Pokrajinske Socialistične Zveze. Izvoljeni so: Furlan (Milje), Granč (Voloska-Opatija), Inwinski (Trst), Malatesta (Trst), Oliva (Trst), Poduje (Pulj), Stolla (Gorica), Tonet (Trst), Tuma (Gorica), Tuntar (Gorica), Visnicher (Trst).

Ravnateljem „Dela“ se potrdi Regent. — Izvoliti se mora še ravnatelj „Lavoratore“. V imenu tržaške sekcije predlaga Juraga Passiglija. To odobri kongres z aplaudacijami. Passigli se zahvaljuje, izjavlja pa, da mora ostati pri svojem sklepu. Genari priznava, da se morajo Passiglijevi razlogi uveljaviti. Tu ni vprašanje presojanja in samozavesti, Passigli bo kakor zmeraj discipliniran in ostane kakor zmeraj ob naši strani. Vi ga ne morete prisiliti, da napiše oči, kar on čuti da ne more in ne sme. Jaz razumem in cenim to in prosim sodruga, da to enako razumejo in to cenijo.

Passigli pravi, da je bil bolognski kongres za jedinstvo gibanja. Sedaj je jasno, da pride do razkola. Pri tej operaciji pa hočem biti samopostojen, a ne kirurg. Tuntar vidi, da ostaja Passigli pri svojem, predlaga, da se pripusti imenovanje ravnatelja novemu izvrševalnemu odboru in prosim soodr. Passiglija, da vodi list, do njegovega nadomeščanja. Kongres sprejme to. Pregledni odbor „Lavoratore“, ki je pregledal bilanco in zapiske, predlaga brez drugega absolutno, kar zborovanje soglasno sprejme.

Nato se sklepa o upravnem svetu po naziranju soodr. Genarija.

Službenosti.

Tuntar se spominja z gniljivimi besedami najvejših puljskih dogodkov: Fastisi so razdeljali prostore lista „Proletario“, razrušili so Delavsko zbornico, razrušili so vse, kar je stalo hrabrilo puljske sodruga toliko požrtvovalnosti. Predlagam, da se pozove izvrševalni odbor Pokrajinske Socialistične Zveze, da izda apel na delavce Julijske Benečije, da oni zbere sredstva, s katerimi bomo zopet oživil list „Proletario“, kakor tudi Delavsko zbornico. Tuntarjev predlog je sprejet z vzklicem.

Puecherjev slučaj.

Tuntar ostro kritizira Puecherjevo postopanje. Slednji je pisal lansko leto v svoji reviji „Legge delle Nazioni“ („Zveza Narodov“), da je intervencija proti Rusiji upravičena. Puecher je bil postavljen na stališče, da so bili ruski boljševiki za časa revolucije v manjšini, in se je zato njihovo vodstvo protivoljno demokratičnim principom. Sicer je Puecher spreminjal svoje mnenje, ko so prišli ruski boljševiki na vlado, ker takrat so bili oni v večini. To dokazuje buržuazsko pojmovanje in obenem oprotiuenje Puecherja, kar se mora s komunističnega stališča najstrožje obsoditi. Puecher ni več vreden, da stoji v naših vrstah, zato se ga mora izključiti iz stranke. Srdnos je mnenja, da bi bilo za presojanja Puecherjevega primera umestno razsodišče.

Žuraga se zavzema za direktno izključitev Puecherja. Genari pravi, da bi se izključitev Puecherja strani agresa protivila stranknemu pravilniku. Nato stavi Passigli na glasovanje Tuntarjev predlog z enarjegovim dodatkom. Predlog se glasi: Pokrajinski strankni kongres oblažuje sklep tržaške sekcije v slučaju Puecherja in pripušta vodstvu stranke „zadnje končne disciplinske ukrepe“. Sprejeto enoglasno.

Zaccaria poziva in imenuje Mladinske Socialistične Zveze kongres, da sklene, da bo dnevno glasilo „Risoscias“ tiskano pri „Lavoratore“, ker ga uprava „Risosciaske družbe“ noče več tiskati, iz strahu pred represalijami strani fascistov.

Tuntar oblažuje tako zadržanje. Je mnenja, da se mora predlog Mladinske Socialistične Zveze pripustiti novemu izvrševalnemu odboru. Kongres soglasno s Tuntarjem in protesta proti „Risosciaski družbi“.

Za reške sodruge. Percovich objasnjuje zamotane okolščine, v katerih živijo reški sodrugi. Pravi, da blokiranje Reke velja samo za reški proletarijat, za D'Annunzio je davno ne več. Priporočajo podporo stranke za vire reške sodruge. Zaccaria predlaga, da se pošlje reškemu sodrugu podporno brožurko, — zborovalci sprejmejo ta predlog. Kateri so si edini tudi v potrebnosti, da se z vsemi sredstvi pomaga reškemu sodrugu. S tem je bil izčrpan dneveni red in soodr. Passigli zaključil kongres.

Pravilnik Pokrajinske Socialistične Zveze Julijske Benečije sprejet na rednem dež. kongresu

1. Ustanovi se Pokrajinska Socialistična Zveza Julijske Benečije.
2. Pokrajinski Zvezni odbor pripadajo vse pokrajinske Socialistične Sekcije, priznane od vodstva Italijanske Socialistične Stranke.
3. Zvezni vodni odbor, sestavljen iz 14 članov, izvoljenih na pokrajinskem kongresu.
4. Da se omogoči Pokrajinski Zvezi delovanje, mora vsaka sekcija vneprej odšteti tajnistvu Pokrajinske Zveze letni prispevek, ki se odbije od družstvenega in sicer lir... za vsakega, vpisanega člana.
5. Dolžnosti Pokrajinske Zveze so sledeče: a.) skrbeti za ustanovitev Socialističnih Sekcij v vseh krajih, kjer ne obstajajo še iste, sporazumno z propagandnimi odbori.
- b.) določiti na pokrajinskem kongresu kandidate za razne politične volilne okraje.
- c.) skrbeti, da se vse zvezne sekcije držijo strankne discipline in sklepov deželnih kongresov.
- d.) posredovati v sporih, ki nastanejo med posameznimi člani in oddelki ter zahtevati, kadar je potrebno, posredovanje strankinega vodstva in razsodišča.
- e.) skrbeti za propagando v celi pokrajini sporazumno s propagandnimi odbori in zveznimi sekcijami in se držati vseh izjav splošnega značaja, sklenjenih od strankinega vodstva.
6. Podpirati zvezni odbor pri propagandnem delu in pomagati sekcijam v vsakem pasu (tržaškem, istranskem in furlanskem), katere določijo propagandni odbori.
7. Člane propagandnih odborov se imenuje na sestanku Socialističnih Sekcij določenega pasa, ki naj se vrši po pravilih 15 dni po pokrajinskem kongresu.
8. Odbori razvijajo svoje delovanje v skladu s sklepi strankinega vodstva in zveznega odbora.
9. Vsaka iniciativna odborov — izveti so poseben in nujni slučaj — se mora poprej predložiti zveznemu odboru v odobritvi.
10. V svrhov uravnjanja in enotnosti propagande potom kongres, morajo biti vsi propagandisti pooblaščen od

Poročilo litvinske misije o grozovitosti poljskih čet

BERN, 27. Litvinska misija v Švici je v imenu litvinskega zunanjega ministrstva naslovila na švicarsko zvezno vlado sledečo noto: 12. septembra je zavela litvinska armada mesto Seiny, ki je bilo nekaj dni zasledeno po poljskih četah. Preiskovalna komisija je ugotovila sledeče: 8. septembra ob 17. uri so vdrle v mesto čete I. in II. poljske divizije. Poljski vojaki so vdrli v sinagogo med službo, potolkli rabina in vernike in jim odvzeli obleko in ubavalo. Ropanje in plenjenje je trajalo štiri dni, v katerih je bilo izropanih 250 hiš in 25 prodajalen. Škoda se čeni na 2 milijona mark. Dvainsajset žen je bilo posiljenih. Mesto Seiny, Punsaks in ostala mesta so poslala zastopnike k litvinski vladi in zahtevala, da se jim ne prepusti kakoli poljski okupaciji. Litvinska vlada protestira pred civilnim svetom proti brutalnim početjem in grozovitostim, katere so izvršile poljske čete ob priliki okupacije nad mirnim prebivalstvom. Tako početja in poljski napad na Litvinsko Republiko otežujejo, v tem delu Evrope, vpostavitve mira, katerega svet nujno rabi.

Antantni gospodje igrajo vlogo, kakor da ne bi slišali protesta Litvincev, ki dokumentira podivjanost tako opavane poljske civilizacije.

IZ SOVJETSKE RUSIJE

RJAZANOV ODPOVALIL V LONDON. Rjazanov, eden izmed najbolj znanih boljševikov Trete Internationalne, je odpovalil v London, kjer bo nadomestoval Kamenova kot zastopnik Svjetske Vlade pri pogajanjih z angliško vlado.

NAPAD NA WRANGLOVO MORNARICO. Iz Moskve javljajo, da so turške ladje napadle v Črnem morju mornarico, ki prevaža vojaštvo, municijo in živiz za generala Wrangla.

URAD ZA POLJEDELSTVO IN TEHNIKO. V Sovjetski Rusiji se je organiziral urad za poljedelstvo in tehnične vede, ki namerava organizirati v vseh državah gospodarsko-tehniške misije in računa pri tem na pomoč delavcev in komunistov vseh dežel.

TEHNIČNE SOLE ZA DELAVCE. Sovjetska vlada je proglasila 19. t. m. obveznost tehnične naobrazbe za vse delavce. Podučenje se deloma v tovarnah, deloma v učilnicah. Na dan šole za delavce je zmanjšan delavni dan na 6 ur. Delavci izpod 18 let se učijo dnevno 4 ure in njihov delavni dan traja štiri ure.

NAPREDEK INDUSTRIJE. V Petrogradu je bil izdelan prvi električni vlak, ki za motor voziti s hitrostjo 100 km na uro in prevoziti brez odmorov progo Petrograd-Moskva (650 kilometrov), medtem ko najboljši nemški električni vlak podobnega sistema zamore prevoziti brez odmorov samo 350 km. V kratkem se izroči vlak prometu.

BREZPLAČNO DELJENJE KRUHA. Društvo konzumentov je predložilo odboru ljudskih povprečnega prošnje, da uvede brezplačno deljenje kruha celokupnemu ljudstvu, na isti način, kakor je še sedaj uvedeno za otroke.

IZVOZ IZ RUSIJE. Ob izlivu reke Ob v Severno ledeno morje pripravljeno je v skladiščih za izvoz iz Rusije 1.040.000 kg krzna iz severne Sibirie. Letonjše živet v Sovjetski Rusiji znaša 73.600.000 kvintalov žita.

»TEDEEN POPRAV.« Cimper se začne »Teden za železniška popravila«, za namenom, da spravi v red prevozna sredstva, uporabna za četrt zimo Sovjetske Rusije. V skladišča, v delavnice in v tovarne so se razdelili instrumenti določeni za »Teden poprave«.

Politični vestnik

Vodstvo socialistične stranke in Proletarska Zveza bivših vojnih ujetnikov. Vodstvo Socialistične Stranke je naročilo vsem sekcijam, da podpirajo politično delovanje, ki ga razvija Proletarska Zveza bivših vojnih ujetnikov po deželi. Na zadnjem kongresu je deželno društvo bojevnikov sklenilo jasne sklepe o političnih ciljih raznih organizacij bivših vojnih ujetnikov in naša Proletarska Zveza bo zamogla zbirati želje in nade vsajega ujaljenega, osepeljane in trpinčenega proletarijata in imeli bomo edino edino Društvo Bivših Vojnih Ujetnikov. Ako je kak nasodrug, kar ne verujemo, vpisan v posamezne takovane nepolitične, toda nesocialistične, organizacije, mu brez ovinkov svetujemo, da se odcepi od take ustanove in da se vrpi v Proletarsko Zvezo, ki pripada Splošni Delavski Zvezi in Internationalni Zvezi Bojevnikov, ki ji načeljuje Henrik Barbusse.

Povratek Humbert-Droza iz Sovjetske Rusije. Julij Humbert-Droz, voditelj švicarskih socialističnih svetov, se je vrnil iz Chaux de Fonds 21. t. m., kjer se je ustanovil na poti iz Rusije. Socialistična mladina in skupina Trete Internationalne so mu priredile sprejem, katerega se niso udeležili socialisti. Humbert Droz je predaval v Delavskem krogu o vstih, ki jih je doživel pri posetu Moskve, Harkova, Kijeva in Pultave. Izjavljal se je: »Komunistični režim ne funkcionira še popolnoma, toda podlaga v to svrhu je že ustvarjena. Kapitalistična družba je popolnoma odpravljena. 4 milijoni, ki tvorijo armado so pripravljani, da začnejo z delom gospodarske obnovitve (kakor delavska armada), ob se sklene in podpisje mir.«

Humbert Droz se je izjavil za proletarsko diktaturo.

Obveznost dela v Nemčiji. »Berliner Tagblatt« sporoča, da namerava vlada pobijati z radikalnimi sredstvi nezaposlenost v Nemčiji. Ministrstvo za gospodarstvo mezaponeže načrt o uvedbi obveznega dela v državi. Uvedba bi imela vzgojalni namen in bi istočasno povzročala večjo produkcijo.

Nemški načrt bi sledil bolgarskem zakonu o obveznosti dela. Bolgarska vlada je pravkar upeljala obveznost dela: 12 mesecev za moške in 6 mesecev za žene. Kabinet v Berlinu se bo v najbližjem času bavil s tem predmetom. Obenem proučuje nemška vlada, v svrhu razvijanja produkcije, način, da ponudi industrialnem kreditu, ki jih rabijo in da združi problem obinskih kreditov s problemom industrijskih kreditov.

Razkol v Poljski Socialistični Stranki. — Poljska Socialistična Stranka je doživela razkol. Tretjina odbora je zavela sovražno stališče proti Pilsudskemu in Paziauskemu. Nekateri funkcionarji stranke, med njimi tudi tajnik, so podali ostavko.

Nova frakcija izdaja časopis „Nova Polska“, v katerem je formulirala svojo politiko in obsoja brez vsakega pridržka napad na Rusijo.

Za odškodnino po potresu in povodnji. Vsijsi svet Bancs d'Italia je določil, da se izda onim, ki so utrpeli škodo po potresu, 200.000 lir in 100.000 lir beguncem iz Furlanije, katerim je povzročila zadnja povodenj ogromno škodo.

Razorožitev Nemčije. Iz Berlina se poroča sledeče: Glasov izjave ministra za razoroženje civilnega prebivalstva, je izročilo slednje v dobi od 14. do 21. t. m. v Berlinu in okolici 14.000 pušk in karabink, 1500 samokresov in pištol, 160 streliv. 2 topova, 423 za vojev patron, 4700 ročnih granat in veliko števil drugerega orožja. Prostovoljna oddaja orožja v estalih krajih države je precej zadovoljiva.

Dokazi proti „Edinosti“

Pod naslovom »Dokaz pa take« se je spomnila nedeljska »Edinost«, da je njena dolžnost braniti se, ali pa vsaj javnost pokazati, da tudi ona nekaj zna. Seveda je bolezen vseh buržuazskih listov, da javnost zmeša pamet s frazami, ki jih javnost brez akademične izobrazbe ne razume. Prihranite se! Lažanske izraze za prizlično ter pustite Čerona, da se z njim ne sprečete, kakor nekdaš »Faustom«.

Ce bi slovenski nacionalisti imeli moč, bi delali kakor delajo sedaj Italijanski, ali pa še slabše. O tem ne dvomimo. Naj vam navedemo le dokaz izza leta 1913, ko so se zbrali nemški železničarji k neki slavnosti v Gorici. Bil sem takrat še dijak in zato pričaš vzor-narodnjakov. Slovenski vzor-narodnjaki so istega dne, ravno ko se je imel pomikati sprevid nemških železničarjev po korzu, organizirali veliko zborovanje v Trgovekem domu. Šhod je bil seveda dobro obiskan, kajti v promocijski sali v Gorici tekral mi. Pri shodu, ki je imel živinske namene, da uniči namreč s silo mirni sprevid, so govorili dr. Gabršček et compagni.

Kot dober narodnjak sem se udeležil shoda seveda tudi jaz, ker kakor so danes v Trstu Italijanski dijaki »Haupt-pakts«, ravnatočo smo bili mi slovenski dijaki v Gorici tudi »Haupt-pakts« — različne torei nobene. Sprevid nemških železničarjev se je začel pomikati ob Trgovekem domu. Na klic vzor-narodnjaka smo nasločili mirni sprevid kakor telpa sestradenih volkov. Začelo se je tuljenje, grizenje, sežiganje zastav, streljanje itd. Mene je pa bog obvaroval ravno ko sem hotel nekemu tistem mirnih ljudi sturgati s prsi nemško klicarico. Mož mi je namreč dal zaščitno, ki jo še danes dobesno obutim in za katero sem mu še danes iz srca hvaležen.

Vzor-narodnjaki bi mi lahko odgovorili, da so bote to provokacije s strani Nemcev. Jaz bi pa vprašal, ali niso bile tudi provokacije tista leta, ko ste vi vzor-narodnjaki poklicali v Trst Hrvatce iz Puja in Slovenice iz Ljubljane — a-a-a?? Dobro je pa vendar, da ima človek dober spomin.

Se večji so vaši grehi prijatelji. Vprašam vas, kdo je bil tisti vzor-narodnjak, ki je v času avstrijsko-srbske vojne klical na balkonu ljubljanske mestne hiše »smrt Srbom?? Ali ni ravno tisti »vzor-narodnjak«, ki kriči danes na balkonu ljubljanske mestne hiše »Živel regent Aleksander?? Načelje vprašam, kateri ljubljanski časopis je klical v času avstrijsko-srbske vojne, da niso Srbi slovensko, temveč turškega plemena?? Ali ni to isti časopis, ki kriči danes »Živela jugoslovenska Srbija?? Kdo je v Trstu za časa svetovne vojne poveličeval boji pri Goricali, zavezujce Srbije, smrt tisočev na sv. Gabrijele, Fajtem itd.? Ali mihi ni la to »Edinost«, ki se danes ječe po carski Rusiji, ki si teden dni žrtvovala cel Est v blagor regenta Aleksandra, ki se danes klanja mladostno Giohittiju?? Kateri narod je nepravil največ gorja obneemu srbskemu narodu v času svetovne vojne?? Kateri narod je opustil Srbijo od Vitegrada do Valjeva, da ni ostala niti mlaka živa?? Kateri narod je postavljal veslice od Belgrada pa tja preko Bitolja?? Kateri narod je požigal in oskrnjugal ženske na vse štiri geografske strani Srbije?? Bil si različni narodi, ali v večini pa narod, ki je govoril Srbom enak jezik — brat brata po krvi. Pošteno se je izrazil tjet srbski častnik, da bo prišel dan, ko bodo Hrvatce in Slovenci vsi tja do Dunaja. O bog, o bog, zakaj nisi vi vzor-narodnjaki utobavili tega bratomornega boja? Avstrijanci ste bote — pa konec besedi!

Da, da prijatelj, če bi mi imeli moč, bi delali kakor Bela Kuhn med Madžari, ali pa še slabše, ker izkušnja nas uči, da je bil Bela Kuhn premehekega srca.

Ce bi mi imeli moč, bi proti vam in vam enakiin večili večno vojno, kakor na Ruskem.

Da, da, če bi mi imeli politično in demante, bi jih tudi predčitali in otvorili kramarjijo in Londonu.

Ce bi krog imel štiri vogale, bi bil kvadrat... in če bi jih imela vsa glava, bi bila morda pametnejša.

Da, da prijatelj, če bi vi imeli proti nam toliko zgodovinskih argumentacij kakor jih imemo mi proti vam — potem bi bilo v vašem interesu dela za 30 urdnikov, ali pa še več. Potrebovali bi seveda še Aristotela, ki bi vam te dckaje logično sestavil.

— Teorija pogojnih stavkov kakor vidite nam ni škodila.

Enkri ste — enaki Italijanski nacionalistom ali pa še slabši. Enak slučaj kakor sedaj v Trstu je tudi v Mariboru. Morda ne bodete trdili, da je bil Maribor pred vojno in v času vojne slovenski. Ne, za boga, dober mi je znan Maribor. Kako, da se je kar nenakrat posloven?? To se lahko napravi — samo moč je treba imeti. Ali znate gospodje čkrog »Edinosti«, da so učitelji, ki na spornih ozemljih spreminjajo Nemce v Slovence, še posebej plačani z neko drakulo — za slovensko propagando. To so argumenti gospodje, ki ostanejo na vaši vesti, če jo imate kaj. Kaj je s Celovcem, za katerega se za vso nacionalistično-imperialistično pohlepnostjo potegete... ah pardon, sel sem predalet, kajti namesto da bi obravnavali št. nacionaliste v Trstu sem si pripeljati Trst ni bil nikdar to, kar pravijo Italijanski nacionalisti, kakor ni bil tudi Maribor to, kar trdijo sedaj slovenski nacionalisti... itd. itd.

Sitar se odigrava pred oči in zato ni potreba, da človek išče po »rnih bukvah« bogve se kakšnih zgodovinskih tradicij, sicer znamo tudi brati.

P. S. Se ted vprašam vas: »Koliko tisočev ubogih in nezavestnih ljudi je prodal dr. Wilfan njemu udu nemu« ministrskemu predsedniku Giohittiju za to, da mu ugoči na prižobitve in zahteve predložene v štirih spomenicah??

Fuj! Hinavska drhal!

IZ STRANKE

Komunistično-astenijonisti V petek ob 20. uri skupna seja mestnega odbora z organizacijskim odsekom v sobi »Ljudske odra« v Delavskem domu. V nedeljo, 3. oktobra ob 10 uri zborovanje vseh členov v Zelenu dvorani Delavskega doma, zborovanja se udeležijo tudi zastopniki provincialnih sekcij t. j. oni ki so vpisani v Socialistični stranki, n. k. željo pristopiti h komunistični astenijonisti — frakciji.

Tovasti, ki nimate še izkaznice in se želijo udeležiti nedeljskega zborovanja, naj se do petka zvečer prijavijo v ulici Commerciale 14, 1 nadst. Ker se bodo razpravljala jako važna vprašanja, naj nimate ne manjla.

Osvoboditev proletarijata bo delo proletarijata samega!!!!

Pomagajmo političnim preganjancem

Političnim, strokovnim in kulturnim organizacijam v Jul. Benečiji

Sodrugi, delavci!
Ona reakcija, ki divja že nekaj mesecev kakor vihar v teh naših nesrečnih pokrajinah, nima namena da bi pojenjala.

Na sto in sto naših sodrugov ječi po ječah ker so zakrivilli velik zločin, da so se izjavili za komuniste. To so sodrugi iz Vodnjana, Pulja, Trsta, Krasa in mnogih drugih delov Goriške in Istre, ki že dolgo časa čakajo na razpravo, koja naj jih reši zapora. Mora jih rešiti, ker niso niesar zakrivil. Toda v zapore prihajajo vedno novi sodrugi, vedno nove žrtve. Naša dolžnost je, da pomagamo na vse mogoče načine onim, ki se žrtvujejo in trpe za komunistično idejo. Otroci in družine onih, ki ječe po zaporih in bolnišnicah, vprašajo po pomoči za svoje in mi smo dolžni, da jim jo damo.

Po incijativi političnih in strokovnih organizacij se je izvolil v Trstu »Permanentni odbor za politične preganjance«, ki si je prevzel tudi nalogo, da poskrbi zatožencem pravovarstvo. Ta odbor bo pričel nabirati prispevke za preganjance. Nabrane svote v denarju se bo objavilo v strankinih listih. Sedež odbora se nahaja v Delavski zbornici v Trstu, via Madonna 15, vrata št. 15 Nabrajte pridno in pošiljajte nabrane darove redno na omenjeni urad.

Mnogobrojni čitatelji buržuazjskih listov pripadajo delavskemu razredu. S čitanjem teh listov oni pomorejo buržuaziji v izkoriščanju delavcev, ker je buržuazjski tisk eno najjačjih sredstev, da delavce obrdri v nespoznanju in suženstvu.

Karl Liebknecht.

Domači vestnik

Svem organizacijam!

Podpisana Delavska Zbornica, sklicujoč se na okrožnico, ki jo je poslala vsem svojim zvezam glede financiranja kovinarjev v borbi, in sklicujoč se tudi na današnje okrožnico Splošne Delavske Zveze, ki sledi časopisu, pozivlja vse organizacije, da izpolnijo svojo dolžnost.

Novo proletarsko pravo, sindikalna kontrola industrije, se je danes po dolgoletnih bojih zmagovalno uveljavilo po zaslugi požrtvovalnosti ene delavskih kategorij, mnogo zaslužen za proletarijat: Kategorije kovinarskih delavcev.

Tvegali so svoje gospodarsko blagostanje in svoje življenje, da dosežejo vspeh in zmago, ki se razširi sedaj na vse ostale delavske kategorije.

Ogromni stroški in osebno požrtvovalnost, katero so pokazali kovinarji med bojem, moramo na kak način odškodovati.

Splošna Delavska Zveza napove sledeče sredstvo: Vsak organiziran plača vsoto 10 lir in sicer nakrat ali v petih tedenskih obrokih, kakor mu je najbolj primerno.

Vsak delavec, vsak zaveden delavec, ki čuti današnjo važnost in potrebo razredne borbe, se mora potruditi in požrti, da plača navedeno vsoto. Vsak zaupnik, vsak član vodstva razredne organizacije, mora uporabiti in napeti vse svoje delovanje in trud, da plačajo vsi organizirani skrbno in redno svoji prispevki.

Rdeči Trst naj da veličasten vzgljed bratske solidarnosti napram kovinarjem iz krajev, ki so bojevali ljuto borbo v interesu celokupnega proletarijata, in veličasten vzgljed discipline napram našemu največjemu strokovnemu organu.

Proletarji, storite svojo dolžnost napram kovinarskim sodrugom, ki so se borili za vas, žrtvovali za vas in ki so zmagali za vas!

Zivela delavska solidarnost! Delavska Zbornica.

Kaj se ne sme v Jugoslaviji objaviti? Pod tem naslovom priobčujemo na drugem mestu sestavke iz »Majškega spisa«, katerega je letos nameravala izdati »Socialistična delavska stranka Jugoslavije (komunistov)« sedaj K. S. J. in Ljubljani. Ljubljanska policija je za zaplenilo voš naklado, kakih 10.000 izvodov. Ta čin ljubljanske policije spada v nepregledno vrsto represalij, s katerimi hoče jugoslovenska buržuazija udučiti komunistični pokret v Jugoslaviji. Kar se pa ne sme objavljati v Jugoslaviji to objavimo mi v »Delu«. Naše čitatelje in čitateljice opozarjamo na tozadevno rubriko v listu.

Kaj je delavstvo orožje? — Delavsko časopisje! — Delavski izkoriščevalci se boje javnosti. Oni hočejo, da delavci delajo za samolno nizke mezdne in v nezdružljivih delovnih razmerah. Ali njih srčna želja je, da javnost ne izve pod kakšnimi pogoji garajo delavci. Zato so delavski izkoriščevalci ženezorni napram lastnikom trgoveškega časopisa. Za njih molčečnost njih nagradajo s petkrat preplačanimi oglasi, da le javnost ne izve, kaj se godi v tovarnah, rudnikih, jeklarnah, transportnih podjetjih itd. Delavskim izkoriščevalcem se ni treba bati, da bo veletrgovsko časopisje poročalo resnico, kako ravna z delavci v svojih podjetjih. — Delavskega časopisa pa delavski izkoriščevalci ne morejo podkupiti. Oni se zavedajo, da bo delavsko časopisje neomajno zagovarjalo delavske pravice, da bo vsikdar poročalo resnico. In se resnice se pa delavski izkoriščevalci najbeje boje, ker jih v javnosti pokaže take, kakršni so, obenem pa prebuja delavske mase, da se morajo organizirati, če hočejo, da bodo imeli interes zavrnovani. — To so pa vročki, ki kličejo vsem delavcem: Podpirajte svoje delavske časopise! Če podpirate veletrgovsko časopisje, redite gada na svojih prsih, pomagajte sami kovati verige, v katere vas vklepajo industrialni avtokratje. — Močno delavsko časopisje pomeni, da imajo delavci tudi močno orožje, ki brani njih interese in odbija napade delavskih izkoriščevalcev na delavske pridobitve, zaeno se pa bojuje za nove pridobitve, ki vodijo v bojsko delavsko družbo.

Selitveni vlak. — V ponedeljek, dne 4. oktobra zvečer odide železniški vlak izpred državnega kolodvora Sv. Andreja. — Družine izven Trsta, ki se odpeljejo s tem vlakom, morajo povprašati že dan poprej pri postajničarstvi odhodne postaje, da bodo nakazani vagon in da dosepejo z njim pravčasno do skupnega vlaka. Za vsak vagon treba prevzoati list (lettera di porto), kakor za vsako drugo pošiljatev čez mejo. Na njem je navesti postajo v Jugoslaviji, kamor se potuje.

Prva doba ruske revolucije

Prošnje za državne stipendije. Generalni civilni komisariat javlja, da morajo visokolec...

Tržne in prodajne cene poljskih in vrtnih pridelkov, določene za ta teden: Cesen za kg L 4,40; rdeča pesa...

Smrtna nesreča na glavnem kolodvoru. 20letni železničar Angelj Stoppa je hotel dancs zjutraj na glavnem kolodvoru...

Ljudski oder

Ljudski oder v Borkovljah privedi v nedeljo, dne 3. vinotoka t. l. v prvi večini vrsto veselic...

Ljudski oder Podgora. V četrtki, 30. t. m. ob 20h bo predavanje v društvenem prostoru...

Ljudski oder Loner privedi v nedeljo, dne 3. oktobra 1920. ob 17 v prostorih...

IZ DEŽELE

IZ DEKANL. Pisali smo že večkrat o naredbi komisarija Poglitia glede aprovizacije v dekanski občini...

IZ HOLUBLJA (kod sv. Mateja). Naši bi se rajši rado štajod znani o svetu, ali nove mu se ne da štati. Osebnito naša socialistična glasiva su...

Svetovna vojna in ruska revolucija sta prinesli nov, svetel duh v socialistično gibanje...

Revolucijo, ki je izbruhnila v Rusiji kot posledica rusko-japonske vojne, je utopil Stjepin v krvi in železu...

IZ DEKANL. Pisali smo že večkrat o naredbi komisarija Poglitia glede aprovizacije v dekanski občini...

IZ HOLUBLJA (kod sv. Mateja). Naši bi se rajši rado štajod znani o svetu, ali nove mu se ne da štati...

IZ DEKANL. Pisali smo že večkrat o naredbi komisarija Poglitia glede aprovizacije v dekanski občini...

IZ DEKANL. Pisali smo že večkrat o naredbi komisarija Poglitia glede aprovizacije v dekanski občini...

IZ DEKANL. Pisali smo že večkrat o naredbi komisarija Poglitia glede aprovizacije v dekanski občini...

IZ DEKANL. Pisali smo že večkrat o naredbi komisarija Poglitia glede aprovizacije v dekanski občini...

IZ DEKANL. Pisali smo že večkrat o naredbi komisarija Poglitia glede aprovizacije v dekanski občini...

vojne, razdelitev zemlje in vso vlado v roke sovjetov. To so bila glavna gesla njihove stranke.

Začel se je dramatično boj med koalicio in bojiševski. Ruska revolucija je meščanska revolucija, je trdil Piehanov v imenu koalicio...

Koncem oktobra l. 1917. ve začne druga faza ruske revolucije. Prva je bila koalicio...

Med tem se je na dvigniti prvi Rusiji vel svetovnega kapitalizma. V Brest-Litovsku je trumorski nemški imperijalizem, zaselel zapadno Rusijo...

Vzrastli so se ukrajinski revolucionarji in socialni revolucionarji v Nemci, in ko jim niso več koristili...

Vzrastli so se ukrajinski revolucionarji in socialni revolucionarji v Nemci, in ko jim niso več koristili...

Vzrastli so se ukrajinski revolucionarji in socialni revolucionarji v Nemci, in ko jim niso več koristili...

Vzrastli so se ukrajinski revolucionarji in socialni revolucionarji v Nemci, in ko jim niso več koristili...

Vzrastli so se ukrajinski revolucionarji in socialni revolucionarji v Nemci, in ko jim niso več koristili...

Zivi narod desetoro, stotero... Ruska revolucija je dvignila malega človeka do spoznanja osebnega dostojanstva...

ZA TISKOVNI SKLAD „DELA“ Nabrala pri zavodnih sodrugih v Idriji Franc in Leopold Troha L 51'60...

Komunistično posojilo

Pri upravi »Dela« so podpisali komunistično posojilo: Glani politične in strokovne organizacije v Štadrezu...

TO I ONO

Za crveni vojsku v Čehoslovatki. Nedavno održana je u Reichenbergu jako pospešana skupština...

Kad je nakon proglašenog rezultata izbora krenula ogromna povorka od 30.000 ljudi od Radničkog doma...

14. septembra o. g. umro je u Jajcu naglom smrću penzionirani žandar Stipo Dujčić. Pao je na vratima zahoda...

Drugi dan radnici su kupili venac i udessli sve što je potrebno za spoved. Na venac bile su ispisane reči: Robi kapitala — proletari...

Zive sluge ovog buržoaznog društva neka promise da li i njih ne čeka ovakva nagrada za svoj revni rad...

PO SVETU

Japonci izpraznjuje ruskovzhodno ozemlje v Sibiriji. Japonska armada je spraznila vso dolino reke Usuri...

Povodnjač v Švic. Položaj v Vallesu in ob Ticinu je vedel povodnji zelo vnamerljiv. Škoda je zelo velika. Napeljava električne sile na Simplonu je prekinjena...

Dobitke ameriških družb. Newyorkski Standard Oil Company bo razdelila med svoje delničarje za stopeneset milijonov dolarjev novih delnic...

Reveži, ki imajo po par tisoč dolarjev dohodkov na leto, se ne morejo izogniti dohodninskemu davku. Korporacije, ki napravijo na sto milijonov dobička...

Automobil je močini stroj. Tako se je izrazil »Narodni svet« za javno varnost na svojem zborovanju...

Glad, nevednost, strah

Narod ima tri sovražnik. Njegov prvi sovražnik je glad, drugi je nevednost, tretji strah. Glad ga je politnil na stopinjo živali...

da bodo bolj garali in da bodo bolj — občutljivi. Za lačne — ni rešitve. Glad kliče na pomoč tifus, kolero, kugo in lačnim — odleža.

In narod stoka in plaka. Drugi sovražnik naroda je nevednost. Bogatini imajo svoj pir.

Mize se šibijo jestvin, potokoma teče vino. Svojim psom vržejo več kakor pa ljudem — sužnjem.

Njih obleke blišče zlata in diamantov, z oči jim sije zadovoljnost. Njih otroci so zdravi, oblečeni, nasičeni.

Na tisoče delavcev pa dela celo življenje, da nabavijo otrokom bogatinom lepe igrače. Po fabrikah se susi in počasi vene na tisoče delavnih otrok, revnih, bosih in lačnih.

Žene delavcev so dekle. Ne bi jim bilo treba delati, toda čim je kupljen delavec, kupljena je tudi žena, kupljeni so otroci.

Narod vse to vidi pa si misli: Tako mora biti — on je gospodar, a jaz njegov podložnik — hlapec. Tako razmišlja in to veruje ker je nezaveden.

Pridejo popje in mu govoriyo: Mi vemo, da vaše veselje in kraljestvo je v nebesih, da zadnji bodo tam gori prvi. In zato, ker vam tako govorimo — vi nam plačate del svojega truda.

Narod dosluša in veruje. Zvijta se mu telo na poljanah in v rovin, v vročini in mrazu, v tvornicah se napaja s strupenim zrakom...

Narod dela vse to ker je neveden in nezaveden. Pridejo mogočni gospodarji sveta in mu rečejo: Mi te branimo pred tvojimi sovražniki...

Narod veruje. Koplje se v svoji krvi, da zemore plačati davek in postavi svoje otroke v gotovo smrt.

Narod dela vse to ker je neveden in nezaveden. In vsi žive od žuljev njegovih rok, vsi sedijo na njegovem vratu — fabrikant in spahija, pop in uradnik: vsi se redijo z njegovo krvjo.

Prezira go, tepta jo z nogami in zasramujejo ga z beracem. A narod — to dobro in naivno dete — razume, ne ve, da vsi ti lenuhi, njegovi kupci, lastniki njegovega telesa in duše, so ljudje, proti katerim bi se moral boriti na življenje in smrt — ne ve, da je potrebno uničiti gospodarje, izenačiti bogastvo, in uestvi popolno svobodo.

Narod stoka in trpi. Tretji sovražnik naroda je strah. Stati pred žarečim plavžem, iz katerega šviga plamen in milijone isker, delati v mračnih rudnikih, kjer se lahko vsak čas zruši strop...

Ubiati in klati v vojni, izpostavljati samega sebe sovražnim kroglam — njega ni strah. Toda pod udarci svojega gospodarja, spahije, fabrikanta in uradnika narod udano molči, tresoč se strahu.

Kradejo mu zemljo in prodajajo kot vsako stvar. Kapitalistična skladišča so polna hrane, a narod glada je — molči. Cela mesta in vasi trpijo, da jih tlači en sam človek. Tisoči se bojijo par ljudi; bojijo se vstati proti njim in jim vzeti nazaj ukradenno zemljo; bojijo se pogogni trote z njih razbojniških brigov in jih prisiliti, da povrnejo, kar so jemali stoletja.

Na vislice, na morišča vodijo njegove sinove. ki so ljubili svoj narod in vzbujali v njem pogum in silo. Narod stoji v gruči naokrog. Ali niti ena roka se ne gane, da bi udarila na morilce in da bi se s svojimi sodrugi borila za svobodo, enakost in bratstvo.

Tri največje sovražnike ima narod: — glad, nevednost in strah.

vidijo. Krivda zadene tudi oblasti, ki se ne brigejo, da so tisti kaznovani, ki divjajo z avtomobili kar tjevedna in ogrožajo življenje pasantov in drugih ljudi...

Siavnemu občinstvu se naznanja, da se otvori na novo gostilna pri „Makoviču“, dne 2. oktobra 1920. Ob načelnih in prazniških pripravah se bodo sgarja, in črig, čni mrzta jedite.

Zadružna gostilna prej „Pri Prelovcu“ se nahaja sedaj pri J. ŠTRAUSU tik šole v Idriji.

Kmetiko delavska gospodarska zadruga v Dobravljah na Goriškem ima v zadružni kleti več sto htl. najboljšega naravnega VINA po zmernih uskandanih cenah.

Zaloge ur in zlatinane ter delavnica ALOJZIJI POVH sodni izvedenec Trst, Piazzu G. Guribaidi 3 (ex Barriera)

Dnevno novi dohodi! Trgovina z raznovrstnim blagom M. Ferjančič VIPAVA Manufakturno blago, jest ino, južno sadje, železnine, raznorstne potrebščine za kmetovalce itd. itd.

Dnevno novi dohodi! Javen ples se vrši v nedeljo, 3. oktobra v Skopem K obilni udeležbi uljudno vabi Mladina.

Čevljarska zadruga v Mirnu pri Gorici vpisana zadruga z om. zavezo Čevlji domačega izdelka iz tovarne Čevljarske zadruge v Mirnu pri Gorici se prodajajo: v Gorici: zadrugn. prodajalna vhiši centralne posojilnice — Corso Giuseppe Verdi št. 32.

v Trstu: zadrugna prodajalna v-ul. dei Rettori št. 1. v Vipavi: trgovina S. Beltram.

Blago se pošilja tudi naravnost iz tovarne v Mirnu pri Gorici in sicer na drobno in na debelo. Ceniki se pošiljajo na zahtevo vsakomur.

Čevljarska zadruga v Mirnu pri Gorici vpisana zadruga z om. zavezo Čevlji domačega izdelka iz tovarne Čevljarske zadruge v Mirnu pri Gorici se prodajajo: v Gorici: zadrugn. prodajalna vhiši centralne posojilnice — Corso Giuseppe Verdi št. 32.

v Trstu: zadrugna prodajalna v-ul. dei Rettori št. 1. v Vipavi: trgovina S. Beltram.

Blago se pošilja tudi naravnost iz tovarne v Mirnu pri Gorici in sicer na drobno in na debelo. Ceniki se pošiljajo na zahtevo vsakomur.

Čevljarska zadruga v Mirnu pri Gorici vpisana zadruga z om. zavezo Čevlji domačega izdelka iz tovarne Čevljarske zadruge v Mirnu pri Gorici se prodajajo: v Gorici: zadrugn. prodajalna vhiši centralne posojilnice — Corso Giuseppe Verdi št. 32.

v Trstu: zadrugna prodajalna v-ul. dei Rettori št. 1. v Vipavi: trgovina S. Beltram.